

NIEMAND

Neil Gaiman bij Boekerij:

Hoge omens (met Terry Pratchett)
De oceaan aan het einde van het pad

American Gods

Coraline

Niemand

NEIL GAIMAN

Niemand

Vertaald door Emmy van Beest

ISBN 978-90-492-0232-3

ISBN 978-94-023-2250-7 (e-book)

ISBN 978-90-528-6665-9 (audio)

NUR 283 / 334

Oorspronkelijke titel: *The Graveyard Book*

Vertaling: Emmy van Beest

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Omslagbeeld en illustraties binnenwerk: © 2008 Chris Riddell

Zetwerk: Text & Image, Assen

© 2008 Neil Gaiman

© 2023 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niemand werd eerder uitgegeven onder de titel *Het kerkhof* door uitgeverij Luitingh-Sijthoff.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Rattle his bones
Over the stones
It's only a pauper
Who nobody owns
(oud kinderversje)*

*Rammelende botten
Boven de stenen
't Is maar een pauper
Om wie niemand zal wenen*

Hoe Niemand op het Kerkhof kwam

Het mes had een glanzend, zwart benen heft; het lemmet was dunner en scherper dan een scheermes. Als het mes je zou snijden, merkte je het misschien niet eens, tenminste niet meteen.

Het mes had bijna alles gedaan waarvoor het naar dat huis was gebracht, en het lemmet en heft waren nat.

De voordeur stond nog open, op een kier. De man die het mes vasthield was erdoor het huis in geglipt, en flarden avondmist zwierden en kronkelden door de deuropening naar binnen.

De man Jack bleef op de overloop staan. Met zijn linkerhand trok hij een grote witte zakdoek uit de zak van zijn zwarte jas, veegde daarmee het mes af en ook de handschoen

van zijn rechterhand, waarin hij het mes had vastgehouden. Toen stak hij de zakdoek weer in zijn zak. De jacht was bijna voorbij. De vrouw lag in haar bed, de man op de vloer van de slaapkamer, het oudste kind in haar vrolijk gekleurde kamertje tussen haar speelgoed en half in elkaar gezette knutselwerk. Alleen het jongste kind moest nog, een dreumes die amper kon lopen. Nog eentje en zijn taak zat erop.

Hij spande en ontspande zijn vingers. De man Jack was een echte pro – dat vond hij zelf tenminste – en hij mocht van zichzelf pas glimlachen als het werk was gedaan.

Zijn haar was donker, zijn ogen waren donker en hij droeg zwarte handschoenen van flinterdun lamsleer.

Het kamertje van de dreumes lag op de bovenste verdieping. De man Jack beklom de trap. Zijn voetstappen werden gedempt door de looper. Hij duwde de deur van de zolderkamer open en ging naar binnen. Zijn schoenen waren van zwart leer en zo goed gepoetst dat ze glommen als donkere spiegels. Je kon de weerkaatsing van de maan erin zien: een klein, half maantje.

De echte maan scheen door het openslaande raam. Het maanlicht was zwak en wazig door de mist, maar de man Jack had niet veel licht nodig. Het schijnsel van de maan was voldoende. Daar had hij genoeg aan.

Hij zag de omtrek van het kind in zijn bedje, zijn hoofd, armen, benen en romp.

Het ledikant had hoge zijkanten met spijlen om te voorkomen dat het kind eruit kon komen. Jack boog zich over de rand, hief zijn rechterhand op waarin hij het mes hield en richtte op het borstkasje...

... en bracht zijn hand omlaag. De vage gestalte in het ledikant was van een teddybeer. Het kind was weg.

De ogen van de man Jack waren aan de zwakke mane-

schijn gewend geraakt, dus hij had er geen behoefte aan het licht aan te doen. En trouwens, hij had geen licht nodig. Hij bezat andere vaardigheden.

De man Jack snoof de lucht op. Hij schonk geen aandacht aan de geuren die samen met hem de kamer in waren gekomen, negeerde de luchtjes die er niet toe deden en concentreerde zich op het geurspoor van degene voor wie hij was gekomen. Hij kon het kind ruiken: een melkachtige lucht, als van chocoladekoekjes, vermengd met de zurige lucht van een natte nachtluiet. Hij rook de babyshampoo van zijn haartjes en iets kleins van rubber dat het kind bij zich had – speelgoed, dacht hij eerst, nee, iets om op te sabelen.

Het kind was hier geweest, maar het was weg. De man Jack liep zijn neus achterna, de trap af die het hoge, smalle huis in tweeën deelde. Hij doorzocht de badkamer, de keuken, de droogkast. Uiteindelijk kwam hij beneden in de gang uit, waar niets anders te zien was dan de fietsen van het hele gezin, een verzameling lege boodschappentassen, een natte luiet en een paar verdwaalde mistflarden die zich vanaf de straat door de deuropening naar binnen hadden gewerkt.

De man Jack bromde even, een geluid dat zowel frustratie als tevredenheid uitdrukte. Hij stak het mes weg in de schede in de binnenzak van zijn lange jas en liep naar buiten. De maan scheen, de straatlantaarns schenen, maar de mist dempte alles. Het licht was diffuus, het geluid dof en de nacht vol verraderlijke schaduwen. Hij keek heuvelafwaarts naar de verlichting van de gesloten winkels. Hij keek omhoog naar de laatste hoge huizen die tegen de heuvel stonden met erachter het donkere gat van het oude kerkhof.

De man Jack snoof de lucht op. Zonder zich te haasten liep hij tegen de heuvel op.

Sinds het kind had leren lopen, was het de trots en schrik van zijn vader en moeder geweest. Geen enkel jongetje kon zo goed dribbelen, tegen dingen op klimmen, ergens in of ergens uit kruipen als hij. Die nacht was hij wakker geworden doordat er op de benedenverdieping iets met een harde klap op de grond viel. En toen hij eenmaal wakker was, had hij zich al snel verveeld en was gaan zoeken naar een manier om uit zijn ledikant te komen. Het bedje had hoge zijkanten, net als zijn box beneden, maar hij wist zeker dat hij eroverheen kon klauteren. Hij had alleen een opstapje nodig...

Hij schoof zijn grote, gele teddybeer naar de hoek van het bedje, hield zich met zijn knuistjes aan de rand vast, zette zijn ene voet op de romp en zijn andere voet op de kop van de beer, en hees zich omhoog tot hij rechtop stond. Daarna wist hij zich meer tuimelend dan klimmend over de rand van zijn ledikant te werken.

Met een doffe plof belandde hij op een bergje poezelige pluchen speelgoedbeesten, waarvan sommige nog geen half jaar geleden door kennissen voor zijn eerste verjaardag waren meegebracht en andere door zijn oudere zusje waren afgedankt. Tot zijn verbazing raakte hij de grond, maar hij begon niet te huilen. Hij wist dat ze dan zouden komen kijken en hem terug in bed zouden leggen.

Op handen en voeten kroop hij de kamer uit.

Treden naar boven waren lastig en die had hij nog niet goed onder de knie. Treden naar beneden daarentegen, had

hij ontdekt, waren een koud kunstje. Hij nam ze zittend op zijn goed gewatteerde bips, bonkend van tree naar tree.

Hij sabbelde op zijn *peen*, de rubberen fopspeen waarvoor hij volgens zijn moeder te groot werd.

De luiër was losgeraakt tijdens zijn tocht op zijn achterwerk over de treden en zakte af toen hij onder aan de trap kwam en in de gang opstond. Hij stapte eruit. Het enige wat hij nog aanhad was een nachthemdje. De treden omhoog naar zijn kamertje en naar zijn ouders en zusje waren steil, maar de voordeur stond uitnodigend open...

Het kind liep aarzelend naar buiten. De mist omhelsde hem als een vriend die hij lange tijd uit het oog had verloren. Eerst schoorvoetend, maar al gauw met groeiend zelfvertrouwen en sneller dribbelde de jongen tegen de heuvel op.

De mist werd dunner naarmate je dichterbij de top van de heuvel kwam. In het schijnsel van de halvemaan was het lang zo licht niet als overdag, maar licht genoeg voor een begraafplaats.

Kijk.

Je kon de verlaten rouwkapel zien. Op de ijzeren deuren zat een hangslot, de spitse toren was overwoekerd door klimop en er groeide een boompje uit de dakgoot.

Je zag overal stenen en tomben en grafhuisjes en gedenkplaten. Soms zag je een konijn of woelmuis of wezel uit de struiken sluipen en wegschieten over het pad.

Als je die nacht op het kerkhof was geweest, had je dat allemaal kunnen zien.

Misschien had je niet de bleke, mollige vrouw gezien die in de buurt van de ingang over het pad liep, en als je haar

wel had gezien, zou je op het tweede gezicht, als je beter had gekeken, beseft hebben dat ze maar uit maanlicht, mist en schaduw bestond. Toch was die mollige, bleke vrouw er wel. Ze wandelde over het pad dat tussen een verzameling scheve grafstenen door naar de hoofdingang liep.

De ingang zat op slot. Die ging in de winter altijd om vier uur 's middags op slot en in de zomer om acht uur 's avonds. Een ijzeren hek met punten liep rond een gedeelte van de begraafplaats en een hoge stenen muur om het andere deel. De spijlen in het hek zaten dicht bij elkaar. Een volwassene kon er niet doorheen glippen; zelfs een tienjarige kon dat al niet meer.

'Owens!' riep de bleke vrouw met een stem die niet meer was dan een fluistering van de wind door het hoge gras. 'Owens! Kom eens kijken!'

Ze ging op haar hurken zitten en bestudeerde iets op de grond, terwijl er in het maanlicht een schaduwvlek bewoog, die als je goed keek een grijsharige veertiger bleek te zijn. Hij keek omlaag naar zijn vrouw en daarna keek hij naar wat zijn vrouw aan het bekijken was en krabde op zijn hoofd.

'Vrouw Owens,' zei hij, want in zijn tijd waren ze veel formeler dan wij. 'Is dat wat ik denk dat het is?'

Op dat moment kreeg datgene wat hij zo nauwlettend bekeek mevrouw Owens in de gaten. De mond viel open, de rubberen speen waar het op sabbelde, viel op de grond en het stak zijn kleine, mollige knuistje uit alsof het zich uit alle macht aan de bleke vinger van mevrouw Owens wilde vastklemmen.

'Ik mag dood neervallen als dat geen kind is,' zei meneer Owens.

'Natuurlijk is het een kind,' zei zijn vrouw. 'De vraag is: wat doen we ermee?'

‘Dat is welzeker de vraag, vrouw Owens,’ zei haar echtgenoot. ‘Maar geen vraag voor ons. Het kind leeft, daar is geen twijfel aan. Derhalve heeft hij niets met ons te maken, want hij maakt geen deel uit van onze wereld.’

‘Kijk hem nou eens lachen!’ riep mevrouw Owens. ‘Wat een lief lachje heeft hij.’ Met haar onstoffelijke hand streelde ze zijn dunne blonde haartjes. Het jongetje kirde verrukt.

Over de begraafplaats woei een kille wind die de mist naar de lager gelegen hellingen verjoeg (want de begraafplaats besloeg de hele heuveltop en de paden liepen kriskras omhoog, omlaag en terug naar hun beginpunt). Er klonk een rammelend geluid. Iemand stond bij de hoofdingang te duwen, te trekken en te morrelen aan het oude hek en het zware hangslot en de ketting waarmee het hek was dichtgedaan.

‘Zie je wel,’ zei meneer Owens, ‘daar zijn de ouders van het kind al om hem aan hun liefhebbende boezem te drukken. Laat het manneke maar met rust,’ voegde hij eraan toe, omdat mevrouw Owens haar onstoffelijke armen om de dreumes had geslagen en hem koesterde en knuffelde.

Mevrouw Owens zei: ‘Dat kan nooit familie van ’t schaaft zijn.’ De man in de donkere jas had het rammelen aan de hoofdingang opgegeven en bekeek nu de kleinere ingang aan de zijkant, maar ook daar zat het hek goed op slot. Het kerkhof was vorig jaar ten prooi gevallen aan vandalisme en de gemeente had Actie Ondernomen.

‘Kom nou, vrouw. Laat hem met rust. Goeie hemel!’ riep meneer Owens toen hij een geestverschijning zag. Zijn mond viel open en hij kon niets meer uitbrengen.

Misschien denk je wel, volkomen terecht, dat meneer Owens niet van streek hoefde te raken door de aanblik van een geest omdat meneer en mevrouw Owens zelf al dood waren, al een paar honderd jaar, en hun kennissenkring vrij-

wel uitsluitend uit andere doden bestond. Maar er was een verschil tussen de bewoners van de begraafplaats en deze vormeloze, flakkerende, angstaanjagende gedaante, grijs als statische ruis op de tv, een en al paniek en rauwe emotie, die over de Owens heen spoelde alsof het hun eigen emoties waren. De vorm bestond uit drie figuren, twee grote en een kleinere. Slechts één daarvan was goed te onderscheiden en was iets meer dan een vage omtrek en flauw geschitter. En die ene figuur zei: ‘Dat is mijn kind! Hij wil mijn kind kwaad doen!’

Er klonk een luid gekletter. De man aan de andere kant van het hek sleepte een zware metalen vuilnisbak naar de overkant van het straatje, waar de hoge bakstenen muur liep die dat deel van de begraafplaats afschermdde.

‘Red mijn zoon!’ riep de geest. Mevrouw Owens dacht dat die van een vrouw was. Natuurlijk, het was vast de moeder van het kind.

‘Wat heeft hij met jullie gedaan?’ vroeg mevrouw Owens, maar ze wist niet zeker of de geest haar kon horen. Nog maar net overleden, de arme ziel, dacht ze. Het is altijd gemakkelijker een zachte dood te sterven. Dan kun je op een geschikt moment wakker worden op de plaats waar je bent begraven, vrede krijgen met je dood en langzamerhand met de andere bewoners kennismaken. Dit wezen was één brok angst en bezorgdheid om haar kind. Haar paniek, die de Owens voelden in de vorm van een schrill gegil, trok veel aandacht, want nu kwamen er van alle kanten bleke schimmen aanstromen.

‘Wie bent u?’ vroeg Gaius Pompeius aan de gedaante. Zijn graf bestond uit niet veel meer dan een verweerd stuk steen. Tweeduizend jaar geleden had hij gevraagd of ze zijn stoffelijk overschot niet naar Rome wilden vervoeren, maar

hem op de heuvel wilden begraven naast het marmeren mausoleum. Hij was een van de oudste bewoners van de begraafplaats en vatte zijn verantwoordelijkheden erg serieus op. 'Bent u hier begraven?'

'Hoe kan dat nou? U ziet toch dat ze nog maar net dood is.' Mevrouw Owens legde haar arm om de vrouwelijke schim en fluisterde haar met zachte, rustige, vriendelijke stem iets vertrouwelijks in.

Een plof en een knal van achter de hoge muur die aan het smalle straatje grensde. De vuilnisbak was omgevallen. Er klom een man op de muur; zijn donkere silhouet stak af tegen de in mist gesmoorde straatverlichting. Hij bleef even staan, waarna hij langs de andere kant van de muur omlaag klauterde. Even greep hij zich vast aan de bovenkant, en toen liet hij zich met bungelende benen de laatste halve meter naar beneden vallen tot hij op de begraafplaats stond.

'Maar mijn beste,' zei mevrouw Owens tegen de schim, die als enige was overgebleven van de drie opgedoken geestverschijningen. 'Hij leeft en wij niet. Hebt u enig idee...'

Het kind keek verwonderd naar hen op en probeerde eerst de ene en toen de andere vrouw aan te raken, maar greep slechts lucht. De schim van de vrouw begon snel te vervagen.

'Ja, we zullen ons best doen,' zei mevrouw Owens bij wijze van antwoord op een vraag die verder niemand had gehoord. Ze keerde zich naar de man naast haar. 'En jij, Owens, wil je de vader van dit jongetje worden?'

'Of ik wat?' Er verscheen een diepe rimpel in zijn voorhoofd.

'We zijn kinderloos gebleven,' zei zijn vrouw. 'En zijn moeder vraagt of we voor hem willen zorgen. Vind je dat goed?'

De man in de zwarte jas was gestruikeld over de wirwar van klimop en kapotte grafstenen. Hij stond op en liep behoedzamer verder. Een uil vloog verschrikt op, geluidloos zijn vleugels uitslaand. Toen de man het kind in het oog kreeg, verscheen er een triomfantelijke blik in zijn ogen.

Owens wist precies wat er in zijn vrouw omging als ze zo'n toon aansloeg. Ze waren niet voor niets, bij leven en dood, al tweehonderdvijftig jaar getrouwd. 'Weet je het zeker?' vroeg hij nog. 'Helemaal zeker?'

'Zo zeker als wat,' antwoordde mevrouw Owens.

'Dan vind ik het goed. Als jij zijn moeder wilt zijn, ben ik zijn vader.'

'Hooft u dat?' vroeg mevrouw Owens aan de flakkerende schim op de begraafplaats, waarvan alleen nog de omtrek te zien was, zoals het nabeeld van een bliksemflits aan de zomerhemel. De schim zei nog iets tegen haar wat niemand anders kon horen en was toen verdwenen.

'Ze komt niet meer terug,' zei meneer Owens. 'Ze ontwaakt op haar eigen begraafplaats of waar ze haar nu heen brengen.'

Mevrouw Owens boog zich met haar armen wijd naar het kind toe. 'Kom maar,' zei ze hartelijk. 'Kom maar bij mama.'

De man Jack, die met zijn mes in de aanslag via een pad over het kerkhof naar hen toe kwam lopen, kreeg in het maanlicht de indruk dat een mistflard zich om het kind heen had gewikkeld en de jongen had meegenomen. Hij zag alleen nog de klamme mist, de maneschijn en het wuivende gras.

Hij knipperde met zijn ogen en snoof de lucht op. Er was iets gebeurd, maar hij had geen idee wat het was. Van frustratie en woede gromde hij van diep uit zijn keel, zoals roofdieren dat doen.

‘Hallo!’ riep de man Jack, die zich afvroeg of het kind zich misschien ergens achter had verstopt. Hij zei het op een ruwe, dreigende toon, maar er klonk ook iets in door van verbazing en verwondering bij het horen van zijn eigen stem.

De begraafplaats zweeg in alle talen.

‘Hallo!’ riep hij weer. Hij hoopte op een kreetje of een half woord van het kind, hoopte dat het zich zou bewegen. Hij was niet voorbereid op wat hij werkelijk hoorde: een zijdezachte stem die vroeg: ‘Kan ik u helpen?’

De man Jack was lang, maar deze man was langer. De man Jack droeg donkere kleren, maar deze man droeg donkerder kleren. Eenieder die de man Jack toevallig aan het werk zag – wat hij niet op prijs stelde – raakte verontrust of in de war of onverklaarbaar angstig. De man Jack keek naar de onbekende, maar deze keer was hij degene die veronrust raakte.

‘Ik zoek iemand,’ antwoordde de man Jack. Hij schoof zijn rechterhand in zijn jaszak, zodat het mes onzichtbaar was, maar gereed als het nodig was.

‘’s Nachts op een afgesloten begraafplaats?’ vroeg de vreemdeling.

‘Het gaat om een kind,’ antwoordde de man Jack. ‘Toen ik langskwam, hoorde ik een kind huilen. Ik keek door het hek en toen zag ik hem. Wat zou u in zo’n geval doen?’

‘Ik bewonder uw sociale instelling,’ zei de onbekende. ‘Maar stel dat u het kind had gevonden, hoe was u hier dan weer uit gekomen? U kunt moeilijk met een kind in uw armen over de muur klimmen.’

‘O, maar dan had ik net zo lang geroepen tot er iemand kwam om het hek voor me open te maken.’

Er klonk een luid gerinkel van sleutels. ‘En dan was ik ge-

komen,' zei de onbekende. 'Ik zou het hek voor u hebben opengedaan.' Hij koos een grote sleutel uit de sleutelbos. 'Volgt u mij maar.'

De man Jack liep achter de vreemdeling aan en trok het mes uit zijn zak. 'Bent u de toezichthouder hier?'

'Zo zou je het kunnen noemen,' antwoordde de onbekende. Ze liepen in de richting van het hek en – de man Jack wist het zeker – weg van het kind. Maar de toezichthouder had de sleutels en hij had het mes. Meer was er niet nodig in het donker. Daarna kon hij als het moest nog de hele nacht naar het kind op zoek gaan.

Hij hief het mes.

'Als u inderdaad een kind hebt horen huilen,' zei de onbekende zonder om te kijken, 'dan was het niet op deze begraafplaats. Misschien hebt u zich vergist. Het lijkt me erg onwaarschijnlijk dat een kind hier binnen kan komen. U hebt vast een nachtvogel gehoord en een kat gezien of een vos. Dit terrein is dertig jaar geleden officieel tot natuurreservaat uitgeroepen, omstreeks de tijd dat hier voor het laatst een begrafenis was. Dus denk nog eens goed na en vertel me dan of u zéker weet dat u een kind heeft gezien.'

De man Jack dacht na.

De onbekende opende het zijhek. 'Vast een vos,' zei hij. 'Ze maken de gekste geluiden en dan lijkt het of er iemand huilt. Uw bezoek aan de begraafplaats is een vergissing geweest. Het kind dat u zoekt is vast nog ergens, maar niet hier.' Hij liet die gedachte even in het hoofd van de man Jack bezinken, waarna hij met een zwierig gebaar het hek opende. 'Het was een genoegen met u kennis te maken. Ik ben ervan overtuigd dat u daarbuiten alles vindt wat u nodig hebt.'

Toen stond de man Jack aan de buitenkant van het hek.

De onbekende bevond zich aan de binnenkant, draaide het hek op slot en stak de sleutel weg.

‘Waar gaat u naartoe?’ vroeg de man Jack.

‘Er zijn nog meer uitgangen,’ antwoordde de onbekende. ‘Mijn auto staat aan de andere kant van de heuvel. Dus let u maar niet op mij. Vergeet u maar dat we elkaar hebben gesproken.’

‘Dat zal ik doen,’ zei de man Jack welwillend. ‘Ik ben het al vergeten.’ Hij kon zich herinneren dat hij de heuvel had beklommen, dat hij had gedacht een kind te zien, maar dat het een vos was geweest en dat een behulpzame toezichthouder hem naar buiten had gebracht. Hij liet zijn mes in de schede in zijn binnenzak glijden. ‘Een goede nachtrust dan maar.’

‘U ook,’ zei de onbekende, die de man Jack voor de toezichthouder had aangezien.

De man Jack begaf zich op weg, de heuvel af om het kind te zoeken.

Verscholen in het donker keek de vreemdeling Jack na totdat hij uit het zicht was verdwenen. Daarna liep hij door het duister helemaal naar boven, naar een vlak terrein onder de heuvelkam, dat in beslag werd genomen door een gedenknaald en een platte steen op de grond, gewijd aan de nagedachtenis van Josiah Worthington, de plaatselijke bierbrouwer, politicus, en latere drager van de eretitel baronet, die het oude kerkhof en het land eromheen bijna driehonderd jaar geleden had gekocht en voor de eeuwigheid aan de stad had geschonken. Hij had voor zichzelf de beste plaats op de heuvel gereserveerd – een natuurlijk amfitheater met uitzicht over de hele stad en het land erachter – en had vastgelegd dat de begraafplaats altijd een begraafplaats moest blijven, waarvoor de bewoners van de begraafplaats hem

dankbaar waren, al had sir Josiah Worthington, Bart., het gevoel dat ze hem nog iets dankbaarder zouden kunnen zijn.

De begraafplaats telde alles bij elkaar zo'n tienduizend zielen, maar de meesten sliepen erg vast of waren niet geïnteresseerd in de nachtelijke aangelegenheden van de dodenakker, en er zaten maar een kleine driehonderd zielen in het door de maan beschenen amfitheater.

De onbekende kwam geluidloos als de mist dichterbij en volgde de gebeurtenissen zwijgend vanuit de schaduw.

Josiah Worthington voerde het woord. 'Waarde mevrouw, uw volhardendheid is hoogst... nou ja, u snapt toch wel hoe ridicuul dit is.'

'Nee,' zei mevrouw Owens. 'Dat snap ik niet.'

Ze zat in kleermakerszit op de grond. Het levende kind lag te slapen in haar schoot en ze had haar handen beschermend om zijn hoofdje gelegd.

'Mijn vrouw bedoelt, met alle respect, dat ze het anders bekijkt dan u. Ze beschouwt het als haar plicht.'

Meneer Owens had Josiah Worthington in den lijve ontmoet toen ze allebei nog leefden. Hij had zelfs verscheidene mooie meubelstukken gemaakt voor het landhuis van Worthington bij Inglesham en had nog een diep ontzag voor hem.

'Haar plicht?' Josiah Worthington, Bart., schudde zijn hoofd alsof hij een draad spinrag van zich af schudde. 'Uw plicht, mevrouw, ligt bij de gemeenschap, die in dit geval bestaat uit lichaamloze zielen, geestverschijningen en soortgelijke creaturen. Het is uw plicht om dit schepsel zo snel mogelijk te doen terugkeren naar zijn natuurlijke omgeving en die is niet hier.'

'Zijn moeder heeft hem aan mij toevertrouwd,' wierp mevrouw Owens tegen, alsof dat afdoende was.

‘Mijn beste vrouw...’

‘Ik ben uw vrouw niet.’ Mevrouw Owens stond op. ‘Eerlijk gezegd snap ik niet waarom ik tegen een stel fiedelvormige stomkoppen sta te kletsen, terwijl dit kereltje straks hongerig wakker wordt en hoe kom ik hier aan eten? Dat zou ik graag willen weten.’

‘Dat is nu juist het punt,’ zei Gaius Pompeius vormelijk. ‘Hoe wilt u hem te eten geven? Hoe denkt u voor hem te kunnen zorgen?’

De ogen van mevrouw Owens schoten vuur. ‘Ik kan net zo goed voor hem zorgen als zijn eigen moeder. Ze heeft hem aan mij gegeven en kijk, ik houd hem toch vast? Ik kan hem gewoon aanraken.’

‘Wees nou toch redelijk, Betsy,’ zei ma Slaughter, een klein oud vrouwtje met de grote bonnet en cape die ze bij leven altijd had gedragen en waarmee ze was begraven. ‘Waar moet hij wonen?’

‘Hier,’ antwoordde mevrouw Owens. ‘We kunnen hem tot Ereburger van de Begraafplaats benoemen.’

Ma Slaughter trok een zuinig mondje. ‘O, maar...’ begon ze. En toen: ‘Geen sprake van.’

‘Waarom niet? We hebben al eens eerder een niet-bewoner tot Ereburger benoemd.’

‘Dat is waar,’ beaamde Gaius Pompeius, ‘maar toen was het geen levend wezen.’

De onbekende besepte dat hij, of hij het nu leuk vond of niet, bij het gesprek werd betrokken. Aarzelend kwam hij uit de schaduw tevoorschijn, een donkere vlek die zich losmaakte van een donkere achtergrond. ‘Het is waar dat ik geen levend wezen ben, maar ik heb begrip voor het standpunt van mevrouw Owens.’

‘O ja, Silas?’ vroeg Josiah Worthington.

‘Inderdaad. Mevrouw Owens en haar man hebben dit kind onder hun hoede genomen, ongeacht hoe het afloopt, al heb ik er zelf alle vertrouwen in. Maar er is meer voor nodig dan een paar goedgehartige zielen om dit kind op te voeden. Er is een hele begraafplaats voor nodig.’

‘En hoe moet het met eten en dat soort dingen?’

‘Ik kan weg van de begraafplaats en weer terugkomen, dus ik kan eten meenemen,’ antwoordde Silas.

‘Dat zeg je nu wel zo makkelijk,’ merkte ma Slaughter op, ‘maar je komt en je gaat wanneer het je uitkomt en we weten nooit waar je uithangt. Als je een week wegblijft, kan het kind wel dood zijn.’

‘Dat is heel verstandig opgemerkt,’ zei Silas. ‘Ik begrijp nu waarom ze altijd vol lof over u spreken.’ Hij kon de gedachten van de doden niet naar zijn hand zetten, zoals die van de levenden, maar hij kon wel gebruik maken van zijn talent om te vleien en te overreden, want ook de doden waren daar niet ongevoelig voor. ‘Goed,’ zei hij, want hij had een besluit genomen. ‘Als mevrouw en meneer Owens zijn ouders worden, zal ik zijn voogd zijn. Ik blijf hier en mocht ik toch op reis moeten, dan zorg ik voor een plaatsvervanger, die het kind te eten geeft en op hem let. We kunnen de crypte van de kapel gebruiken.’

‘Maar,’ protesteerde Josiah Worthington. ‘Maar het is een mensenkind, een levend kind. Waarmee ik maar wil zeggen... Ik bedoel, ik bedoel: dit is een begraafplaats, geen kinderkamer, drommels.’

‘Precies.’ Silas knikte. ‘Dat ziet u volkomen juist, sir Josiah. Beter had ik het zelf niet kunnen verwoorden. En met name daarom is het belangrijk dat het kind wordt grootgebracht zonder het leven op deze begraafplaats, vergeef me die ongelukkige uitdrukking, te verstoren.’ Na die woorden

liep hij op zijn dooie akkertje naar mevrouw Owens en keek met opgetrokken wenkbrauwen naar het slapende kind in haar armen. ‘Heeft hij al een naam, mevrouw Owens?’

‘Daar heeft zijn moeder niets over gezegd.’

‘Nou ja, aan zijn oude naam heeft hij niet veel meer,’ zei Silas. ‘Daarbuiten lopen mensen rond die hem kwaad willen doen. Zullen wij maar een nieuwe naam voor hem bedenken?’

Gaius Pompeius kwam erbij staan en bekeek het kind eens goed. ‘Hij lijkt een beetje op Marcus, mijn proconsul. Laten we hem Marcus noemen.’

Josiah Worthington zei: ‘Hij lijkt op mijn hoofdhovenier, Stebbins. Niet dat ik hem Stebbins zou willen noemen, want de man dronk als een tempelier.’

‘Ik vind hem sprekend op mijn neef Harry lijken,’ merkte ma Slaughter op. Het leek of de hele begraafplaats zich ermee ging bemoeien. Iedereen kwam met zijn eigen vergelijkingen aanzetten tussen het kind en iemand die hij lang geleden had gekend. Mevrouw Owens onderbrak de discussie.

‘Hij lijkt op niemand anders dan zichzelf,’ zei ze resoluut. ‘Hij lijkt op niemand.’

‘Dan noemen we hem Niemand,’ zei Silas. ‘Niemand Owens.’

Alsof het kind op zijn naam reageerde, sperde het ineens zijn ogen wijd open en was klaarwakker. Het keek om zich heen en nam alles in zich op: de gezichten van de doden, de mist en de maan. Daarna keek hij zonder een spier te vertrekken naar Silas. Zijn gezicht stond ernstig.

‘Niemand, wat is dat voor naam?’ vroeg ma Slaughter geschokt.

‘Zo heet hij en het is een goede naam,’ antwoordde Silas. ‘Die naam zal hem bescherming bieden.’

‘Ik wil geen problemen,’ protesteerde Josiah Worthington. Het kind keek naar hem op en, of hij nu honger had of moe was of domweg zijn ouders, zijn huis en omgeving miste, zijn hele gezicht betrok en hij begon te huilen.

‘Gaat u maar,’ zei Gaius Pompeius tegen mevrouw Owens. ‘De rest bespreken we wel zonder u.’

Mevrouw Owens bleef voor de grafkapel wachten. Het gebouw, een kerkje met een torenspits, was ruim veertig jaar geleden op de monumentenlijst gezet. De gemeenteraad had besloten dat het te duur werd om te renoveren, zo’n kapelletje op een overwoekerd kerkhof dat al lang niet meer in trek was. Ze hadden er een hangslot op gedaan en sindsdien wachtten ze gewoon tot het zou instorten. Maar het met klimop begroeide kerkje was een stevig gebouw, dat deze eeuw nog wel zou blijven staan.

Het kind was in de armen van zijn nieuwe moeder in slaap gevallen. Ze wiegde het zachtjes en zong een oud liedje, dat haar moeder nog voor haar had gezongen toen ze zelf een baby was, heel lang geleden, toen de mannen gepoederde pruiken gingen dragen. Het liedje ging zo:

*Slaap mijn kindeke
Slaap tot het ochtend is
Later zul je de wereld zien
Als ik me niet vergis
Kus een meisje
Zing een wijsje
Graaf een gat
Zoek een schat...*